

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногораца“ на
Цетиње, а коме је наручијелу, г.
Петру Галаматовићу, в. п. аген-
ту у Котор. Допис се шаљу
уредиштво. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет рије-
ца по 2 новчића за прва реч, а
за сваки даљи реч по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Н. Кр. Кр. В. В. Књаз На-
сљедник и Књагинја Милица сашли
су били на Ријеку, да проведу у
крugu фамилијарном Васкрсне праз-
нике, и прошле сриједи се повра-
тили овамо.

— На глас о катастрофи руске
ратно лађе „Петропавловске“, Његово
Кр. Височанство Књаз Насљедник и
Њег. Преуввишеност г. Вој. Гавро
Вуковић, министар иностраних дјела,
пошли су лично у овдашње цар-
ско-руско посланство и изјавили
Њег. Преуввишености г. Шчогулову
искрена саучешћа.

— Његово Величанство Цар
Никола, благоизволио је одликовати
свог министра на нашем Двору, Њ.
Кр. госп. Шчогулова командирским
крстом ордена св. Владимира, а секрет-
ара овдашње царско-руске мисије,
госп. М. де Мека, командирским орде-
ном св. Станислава. — Честитамо.

ЦЕТИЊЕ, 2 априла.

И други мјесец рата.

Испунио се ово и други мјесец
руско-јапанског рата. Ако се освр-
немо на све ово, што се за ова два
мјесеца на бојишту догодило, увјери-
ћемо се, да сваки дан доноси све више
наде за успјех руски а неуспјех јапан-
ски. Нема сумње, да овако мисле и
у самом Јапану и да ово споро кре-
тање војничких операција већ иза-
вива код Јапанаца неку зебњу и не-
мир. Адмирала Тога почели су назива-
вати кунктатором, а споро кретање
јапанске војске у сјеверној Кореји
приписују рђавим путовима, добу
годишњем и тешкоћи преласка пре-
ко ријека. Но да ли је то баш тако?

Заиста, јапански план ратовања,
према ономе на колико се сад зна,
био је у главном заснован на „брав-
ни напади, на неспремности Руси-
је и на изненађењу“. Према томе
плану адмирал Тога морао је изне-
надно упасти у портартурско при-
станиште, уништити руску ескадру,
парализирати руску поморску снагу
и зауевши Портартур, створити за
Јапан тачку ословца у центру ње-
гове операционе базе. Иако овога не-
пријатељ би могао слободно искрца-
ти своју војску у Чинампо и око
ушћа р. Љаохе и живим покретом
напасти са оба крила на руске по-
виције на Љаохану и на ријеци Јалу,
пошто је с леђа потпуно осигуран. У
исто доба заснован је још и тај гран-
диозни план, да се униште главнији
мостови и друга средства за прева-
жавање, те да се тимем онемогући до-
лазак на бојиште руске војске из
унутрашње Сибирије и Јевропе. Пре-
ма свему томе, Русија не би могла
ни да дође к себи од чуда, а Јапан би
већ гавдовао у Манџурији, те осла-
жен још коалицијом својих жутоли-
ких рођака и потпором својих јевроп-
ских пријатеља, диктирао би одатле
Русији мир.

Али право кажу: „без муке се
ни pjesма испјевати не може“, а ка-
мо ли да се без муке изведе једно
тако велико дјело. Не треба преба-
цвати ни адмиралу Тогу, ни јапан-
скоме главном штабу, да су били
неенергични. Нијесу они, разумије
се, криви, што свој „по азјатски“
састављени план нијесу могли да

изврше према једној држави, чије су
војничке традиције васпитане у шео-
ла вјековне борбе с најбољим јевроп-
ским војскама. Не може се случај-
ношћу објаснити јапански неуспјех
пред Портартуром, јер је баш слу-
чајност ишла у прилог њима, и они
су се њом извајбоље користовали.
Ноћни нападај без претходне објаве
рата, употреба руских бојних зна-
кова, претполагани маневри руске
флоте, који су се другог дана имали
одржати, тачно знање распореда рус-
ке ескадре помоћу шпијунске и т. д.,
вар све то није извајбоље ишло Ја-
панцима у прилог?

Успјех Јапанаца има се, дакле,
приписати само енергији и војничким
особинама изненадно нападнуте рус-
ке флоте и гарнизона у тврђавама.
С таквом су исто енергијом одбављени
и сви даљи покушаји адмирала Тога,
да парализира руску флоту и да
сломи Портартур. Због свега тога
Јапанци су принуђени били, да своју
војску искрцавају на одаљенијој тач-
ки — у Фувану, и ако су вјероломни-
јем нападом код Чемулпа осигурали
били себи искрцавање у близини Се-
ула. Повољни тренутак био је изгуб-
љен. Јапански главни штаб био је
приморан, да чини демонстративне
нападе на Портартур, да би, при-
кривајући се тимем, осигурао кретање
јапанске војске, како сувијем преко
Кореје, тако и морем из Фувана у
Чинампо. У исто доба, због руске
војске која је у сјеверној Кореји при-
јетила од Владивостока, требало се
Јапанцима и с те стране осигурати.
С том сврхом она чине демонстра-
тивно бомбардовање Владивостока, а
у исто доба искрцавају се у Генвану
и још сјеверније — у Плакси-заливу.

Међу тимем руска се војска по-
чиње прикупљати. Свакијем даном
њена сила расте. Пошто се је руска
војска утврдила на ријеци Јалу, она
почиње да пажљиво проналази не-
пријатеља и његово кретање. Кова-
ца, који су, под командом генерала
Митченка, одређени за рекогносци-
рање, продире до Панганга и су-
столице сљеде непријатеља, примо-
равајући га својим нападима и окр-
шајима, да открије своје намјере и
своју снагу. Цио положај с оне
стране риј. Јалу, на све до јапан-
ског главног штаба, коњица руска
потпуно је упознала и никаква се
случајност и изненађење с те стране
предвидјети не може.

Јапанци ће, дакле, и против
своје воље морати да своју снагу
развијају на догледу руске војске
и да воде отворену борбу без аз-
јатских начина лукавства. С долас-
ком пак адмирала Макарова знатно
се промијенио положај не само у Порт-
артуру, него и на мору у опште.
Под осљепљивајућом свјетлошћу рус-
ких пројектора мало по мало ујап-
њава се и круг морских јапанских
операција. Пошто адмирал Тога није
успио да уништи руску флоту, врло
је енергично двапут покушао, да за-
пријечи тој флоту излазак из Порт-
артура на отворено море; употре-
бљавају се брандери и паклене ма-
шине, али оба пута непријатељске
намјере осујећене су. Па не само
то, него су и руске торпедачке
почеле да нападају непријатељску
флоту; руске крстарице желе да се
сукоче с непријатељем и чим се по-
јави ескадра адмирала Тога, излазе
јој на сустрет. Најпослије је адмирал

Макаров објавио, да ће се све вој-
ничке и трговачке лађе, које уђу у
операциону зону, ноћу без огњева, и
дању без барјака, сматрати за непри-
јатељске, ако се не зауставе последије
првог топовског хор-финшека. При
таквијем условима већ готово није мо-
гуће да Јапанци покушавају искр-
цавање своје војске на десном рус-
ком крилу, гдје је усредријеђена
главна руска снага.

Руска војска на томе крилу не
само да се је уредила и утврдила,
него је манирала ушће р. Љаохе и
објавила ратно стање у Ђучвангу.
Пошто су тимем Јапанци принуђени,
да траже даља мјеста за искрцавање
војске, они су, по страним вјестима,
почели да мјере дубине код Син-
ван-лао. Поред свега тога тешко је
ипак претпоставити, да ће се Ја-
панци искрцати на неутралном ки-
тајском земљишту; такво наруше-
ње неутралности било би нешто су-
више вапијуће.

Према овоме, течајем овога дво-
мјесечног периода Јапан је постигао
врло мало, и сви његови планови,
који су тако широко и сјајно били
засновани, остали су неостварени.
На мору не само да нијесу ништа
добили, него су изгубили и прева-
ходство бројног надмоћја, које је
било на њиховој страни. На копну
пак, они су успјели тек на лјевом
руском крилу, да се мало боље утвр-
де, те су се покренули мало на линији
Касан—Павчен—Ченгчу; даље пак
марширање до руских повиција, које
вносе више од сто километара, они
ће морати вршити под ударцима
руске коњице и четв-извидница, от-
кривајући тако мало по мало своју
снагу и своје намјере пред војском,
која је успјела да се окупи а да се не
умори тешким прелазима по туђој, не-
пријатељској земљи и при неповољним
климатским и другим условима. Јасно
је, да Јапан, који је рачунао на тако
брзо ријешење конфликта с Русијом,
није доста обзирно оцијенио снагу
свога противника, нити њихову вој-
ничку спремност и јунаштво.

У даљем току ратовања сваки
дан ће све више снажити руску
војску, а све више слабити непри-
јатеља, који је прилике, што су
њему у прилог ишле — изгубио на
свагда

Инглеско-француски споразум.

Прошла недеља била је од великог
значаја за међународну јевропску полити-
ку. Између Турске и Бугарске закључен
је уговор, на основу којег се с неком си-
гурношћу може рачунати, да се мир на
Балкану бар за најближу будућност нару-
шати неће. У Абацији састали су се аустро-
угарски и италијански министар Голухов-
ски и Титони, а њихов саставак без сумње
има већу политичку важност, него што то
кажују званичне изјаве италијанских и
аустријских листова. Најпослије потписан
је у Лондону инглеско-француски споразум,
који све могуће несугласице између Фран-
цуске и Инглеске на дуже вријеме откла-
ња и мирне и пријатељске односе између
ове двије државе осигурава. Сви ови важ-
ни политички догађаји велико су јемство,
да је цијела Јевропа задохнута једном мисли,
а та је, да тешки рат на Далеком Истоку
не увуче и остале јевропске државе у своје
крваво коло.

Најважнији од ових догађаја јест спо-
разум између Инглеске и Француске. Што
Наполеон I. није могао постићи, да на име
силом трајно заузме Египат, то је доцније
Наполеон III. настојавао да постигне нов-
цем, кад су француски инжењери фран-
цуским капиталом градили канал у Су-

еу. Али расипност кедива Исмаила дала
је већ г. 1875 Инглесима прилику, да
му откупе све његове суецке акције
и предузму управу египатских финансија.
Инглеси су до душе, пошто се је кедив
одрекао пријестоло, пристали, да поред
инглеског комисара и један француски
управља египатским буџетом, али при свему
томе пређашњи француски уплив у земљи
Фараона већ је био знатно ослабио. Иако
тога догодила се г. 1882 у Египту побуна
у народној странци под Араби пашом, пово-
дом чега се Инглеска обратила у Париз, да
заједничком снагом овај устанак угуше.
Француска, хипотезирана тада својом иде-
јом о „реваншу“, забацила је овај предлог
и ускратила сваки кредит за такву експе-
дицију. Инглеска се је онда сама дигла
против побуњеника, бомбардовала је Алек-
сандрију и окупирала крајеве око Нила
тако, да већ никад отуд не иваће.

Тако је Француска прије 22 године
изгубила земљу, у којој је више хиљада
француских војника своју крв пролило и
у коју су силни француски капитали уло-
жили били. Истина, Француски је од тад
чешће задиркивала Инглеску због египат-
ског питања, али Инглеска је ваада одго-
варала, да она не може Египат оставити,
јер је британска окупација Египта и због
заштите тамошњих Јевропејаца и због уну-
трашњег реда на ведогледно вријеме неоп-
ходно потребита.

Док се је то у Египту дешавало,
дотле су се Французи у Мароку толико
пиррили, да је често због тога долазило до
спора између Француске и Инглеске. Да
се дакле избјегне сваки даљи спор, вак-
ључен је сада између њих нови споразум,
по којем се Француска обавезује, да у еги-
патско питање више тичати неће, нити ће
захтијевати испражњење Египта од стране
Инглеа. Инглеска се за то одриче свих
својих интереса у Мароку и начелно се
не противи, да Француска с једним маро-
канским зајмом себи осигура протекторат
у земљи са свим финансијским, политичким
и административним посљедицама, које би
отуд проистекле. У исто вријеме обје
уговарајуће државе осигуравају себи за 30
година потпуно слободу наиважнијег тр-
говања у Египту и Мароку.

На ове главне тачке инглеско-фран-
цуског споразума, којима се регулише спор-
но питање између обје државе односно
Египта и Марока, нижу се још неке, које
су од мање политичке важности, а то су
ове:

У „Новој Земљи“ Француска се одри-
че права суштити и уређивати рибу на тако
аваној француској обали, „french shore“.
Али Француска придржаје себи право ри-
барења. Француским индустријалцима и чи-
новницима „french shore“ а даће се опште-
та, у зајмену права сушења и уређивања
рибе, које она напушта. Француска добија
три концесије земљишта у западној Афри-
ци: 1. Уређење границе око ријеке Гамби,
која ће француском посједу омогућити при-
ступ на ријеку бродову и за велике мор-
ске лађе; 2. Острва Лос, која леже пет
километара пред градом Конакром и потпу-
но илладију тим градом; 3. Уређење грани-
це међу ријеком Нигер и јевроп Чад, чи-
ме ће се одмакнути граница више на југ,
те француском посједу тако дати пут у
плодоносну земљу, а француској покрајини
Циндар осигурати природне границе.

Обје уговарајуће владе потврђују
Сиаму изјаве од год. 1896, те им одређу-
ју тачан смисао, односно којег је било раз-
мирица.

У питању „Нових Хебрида“ обје држа-
ве су се сложили, да успоставе једну ко-
мисију са тим задатком, да проучи спорове
између становника због посједа земљишта.
Односно Мадагаскар инглеска влада
одустале од својих протеста, које бијаше
подигла у више наврата против економског
режима, који је Француска увела била на
оном острву.

Хоће ли се овај нови инглеско-фран-
цуски споразум у цијелости саопштити,
није још сигурно, али да он одиета имаде
ону важност, што му се у Јевропи припи-
сује, то је исто тако несумњиво, као што
је сигурно, да ће његов утицај на опште
међународне односе бити веома повољан.
Он готово искључује могућност даљих суд-
боносних заплета на крајњем истоку, а то
је без сумње политичка чињеница највећег
значаја.

Руска одликовања.

За своје одлично држање пред непријатељем именовани су: заповједник одлопчаче „Цесаревић“ Григоровић и заповједник бродовља у Квантунгу Машушевски контрадмиралом. Први је у исто вријеме постављен за заповједника у Портартуру. Заповједником „Цесаревића“ постао је капетан Василев. Врховни заповједник црно-морске флоте вицеадмирал Скридлов одликован је орденом Бијелог орла, заповједник квантуншке дивизије генерал Волков орденом св. Владимира II степена, заповједник трећег сибирског корпуса генерал Шесел орденом св. Ане I степена, а министар комуникација кнез Хилков орденом Бијелог орла.

Старушчак о јапанском ратовану.

Занимљиве су мисли, које доноси бечка „Нова Преса“ о јапанском ратовану. Она пише: Док сав јапански свијет држи мучки нападај јапанског бродовља на руско бродовље у Портартуру од 26. на 27. јануар за велики јапански успјех а руски пораз, то је ипак по мишљењу стручњака овај нападај велика јапанска погрешка, какву је Јапан учинио и шиљањем сухопутне војске по Кореји. Права је погрешка починио Јапан, што је у одне пошао у рат против Русије; јер у том рату, ако и побједи, нема што добити, а ако буде побјеђен, много ће изгубити. Нема никога, ко би имао интереса на том, да Јапан побједи, или да убере плодове своје побједе. Све ће корист убрати само Инглеца.

„Нова Преса“ држи, да је јапански нападај од 26. на 27. јануар повреда међународног права, али то не би сметало, кад би само био успио. Јапанци су морали одмах у овом нападају довести лађе брандере, па с њима затворити луку Портартур, а то би им онда сигурно за руком пошло, те би тијем присилили руско бродовље, да остане изван луке, а они би били могли заузети Портартур. Доцније су своју погрешку увидјели, те су је настојали поправити, али бијеше већ прекасно, јер су Руси, упозорени на јапанске нападе, пажљиво пратили јапанско бродовље и одбили два пута њихове нападаје.

Другу је још већу погрешку починио јапански генерални штаб тијем, што је копнену војску стао искривати у јужним лукама Кореје, па ју је водио по Кореји према ријечи Јалу. Увидивши ту погрешку, позвао је војску натраг у јужне луке, и сад ју уврћана у бродове и морем вози на сјевер Кореје. Колико су се јапанске чете умориле с тим путовањем онамо и натраг, колико је ту ратнога материјала оцутошено или бар оштећено! Ни изгубљена битка не може толико штете нанети. А руски су војсковође одмах упознали те погрешке јапанске војне управе; оне им бијаху утјешљивим знаком, да имаду посла с ратним дилетанцима. Јапан ће једва већ моћи надокнадити изгубљених 6 недјеља. За ово вријеме Русија доведе појачања војске и утврдила се тако, да је сада сувишно вјеровати у каква већи јапански ратни успјех — осим кад би и Русија починила погрешку, а то би било, кад би пренагло ударила напријед, у мјесто да прије учини све нужне спреме, те да много већом силом пријеђе у офанзиву.

„Преса“ држи, да су Јапанци сабрали много ратнога знања, али то није доста, мања кн вјештина. И уз огромно знање нијесу још пронашли ни једног великог војсковође. У њих је само механичка упо-

треба школске мудрости уз азијатско дукатство; али немају велике, генијалне стратешке мисли.

Руске погодбе за мир.

„Московске Вједомости“ расправљају о том, под којим би условима Русија била вољна да склопи мир с Јапаном, када га побједи. Ево тијех тачака: 1. Кореја би припала Русији; 2. Русија би заузела и утврдила јапанско острво Ку-шау; 3. Острво Формоза било би повраћено Китају, и Русија би на њему тражила за себе агонду луку, да подигне ту станицу за угаљ и да утврди мјесто за усидрење руске флоте; 4. да Јапан плати таку ратну накнаду, која би за увијек приморала Јапана да не изазивају Русе. Јапанску ратну морнарицу секвестирала би Русија као један дио плаћања ратне накнаде.

Ратни трошкови.

Француски лист „Le Correspondent“ саопштио је занимљиву статистику о трошковима, које ће проузроковати руско-јапански рат, ако буде трајао 6 мјесеци. Кроз то вријеме ће — вели он — копнена војска Русију стајати 690,067,500 франака, а Јапан 271,371,250 франака. У том је урачуната мобилизација руска са 161,071,500 фран., а јапанска са 34,100,000 фран. Поморска сила ће стајати Русији 1,081,167,500 франака, а Јапан 693,172,110 франака. Руски државни дуг износи око 17 милијарда; годишњи прорачун 6 милијарда. Јапански државни дуг износи 1600 милијона, а годишњи прорачун 600 милијона. За Русију је врло мало, ако јој се повећа државни дуг за 1 или 2 милијарде, али за Јапан би било управ убитачно, ако му се повећа државни дуг за 693 милијона. Јапан је у финансијалном погледу сиромашан и слаб. — Својим прорачуном од 600 милијона, својим државним дугом и с вишим издатком кроз 6 мјесеци од 700 милијона, налази се он на рубу пропасти. За Русију је главно питање солидност трансивбирске железнице, која мора да кроз шест мјесеци превезе 923,000 тона материјала и око по милијона војника. Је ли то кадра она учинити? Колико времена ће се моћи Русију одржати? На то питање треба да одговоре инжењери! А колико Јапан? То морају одговарати национални економисти — тако закључује „Le Correspondent“.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Српски професори о македонском питању.) Четири професора Велике Школе (Д-р Јован Цвијић, Љубомир Јовановић, Д-р Станоје Станојевић и Д-р Александар Белић) држали су у четвртак 18 марта од 3 до 6 сати послје подне са својим ученицима заједнички семинар о македонском питању. Како је ученика Велике Школе и остале публике било врло много, око 200, морали су професори са својим слушаоцима отићи у велику салу гдје је семинар одржан.

Пошто је госп. Љубомир Јовановић објаснио да је овај заједнички семинарски час заказан у намјери да професори својим слушаоцима даду што више објашњења о прошлости македонског питања и његовом данашњем стању, узео је ријеч г. професор Белић и говорио је о македонским дијалектима и њиховом односу према српском и бугарском језику.

Он је у главном рекао ово:
На крајњем југу Македоније још се употребљава дијалекат који се сачувао у малом броју мјеста и који постепено на-

станицу, а ти спреми чај; у седам сати сви ћемо доћи, а сад треба да за трен свратим у канцеларију војничке управе.

Рокавиши ово, вруће пољуби мајку у образ и оде Дарија Семеновна погледа за њам, пријекорно махну главом и рече: „Ви ни брига немате, што мајку остављате... да опет живи о својој удивљивој пензији“.

Вржно је мајка сложила ствари своје „дјепе“ у сандук, па је пошла да се стара око јела. У вече се је окупила око трпезе сва њена породица: два сина, старији официр, стасит и диван човек, а на лицу му се огледала у исто вријеме и енергија и доброта; други судски чиновник; Олга, удата кћер, живахна и дивна, с кестељастом косом и црвеним од суза очима; муж јој — војнички лекар — и четворогодишња им ќерка Марица.

Разговор је увијек вођен на једно питање: што се чује са Далеког Истока и које су погође вјести из Портартура? И чај је свршен. Сављиву Марицу отац је понио да спава и веома је дирљиво било вијести тога моћног гиганта с тијем слабијим дјететом на рукама и његовом мушко лице с изразом бескрајне њежности и неке сакривене туге. Кад је изашао, сви су се замислили, код свихјех је блеснула једна мисао. Олга се одједном диже и притрча матери, и ова је ћутећи њежно загрли. Браћи су очи засузиле, а Олга је плачући љубила мајчине руке и живо рекла:

— Мајко моја драга, и ја идем! Чувај нашу Марицу!

мире под притиском централног македонског говора. Тај се дијалекат зове јужно-македонски; он је потомак старословенскога језика. Старословенски језик и тај дијалекат најближи су бугарском језику, али на Балканском Полуострву нијесу никад били идентични са њим. Средње македонски дијалекат или централни македонски, који се пружа од Тетова, Скопља, Битоља, Преспе, Охрида и Дебра, представља јаку и разновјекну мјешавину српских говора источне Старе Србије (сјеверне Македоније) и јужно-македонскога језика. У њему су преовладале неке прте једино српских говора, и неке које припадају опет једино јужно-македонском језику.

Сличност тих дијалеката бугарскоме језику у изјесном правцу исто онако као и неких чисто српских говора у сјева. Македонији и јужној и источној Србији, случајна је. Губљење падежа, развијање члана и образовање неких других прта — резултат је непосредног контакта словенских језика јужно и источно од линије, Шар Планина, Карадаг, Јужна Морана и докледа, Велика Морана са несловенским језицима: грчким, румунским и албанским, у којима се те прте такође налазе и који су их и дали споменутим словенским језицима. Ако је неки словенски језик и био, можда, посредник при давању тих прта другом ком словенском језику, то не значи, да су оне по поријеклу своје његове, и да је тај други језик за то дијалекат његов. Кад се говори о *сродству* јужно-словенских језика оне се у опште не могу ни узимати у обзир.

Неки ученици на позив г. професора Јовановића тражили су од професора Белића објашњења о неким дијалекатолошким питањима. Послије тога неки ученици тражили су да се прекине дебата о научној страни македонског питања, него да се пријеђе одмах на расправљање данашњих политичких прилика у Македонији и да г. с. професори обиљеже своја становишта о раду српско-бугарске омладине. Пошто им је одговорено да ће се о тој практичној страни македонског питања говорити доцније, а да прво треба расвјетлити македонско питање са чисто научног гледишта, говорио је г. професор Цвијић о навику Стара Србија и Македонија.

Он је истакао да Стара Србија хвата далеко више на југ, но што се обично узима и да код географа 16 и 17 вијека настав Србија обухвата велики комплекс земаља све до иза Велеса. Послије г. Цвијића говорио је г. професор Станојевић о начину како је насељена Македонија.

Он је доказивао да су Словени са доњег Дунава населили све крајеве на исток и на југ од прилике од Тимока, Суве Планине и Шар Планине, а Словени из данашње јужне Угарске сво остале земље Балканскога Полуострва. Сва та племена имала су заједнички назив Словени. Кад су Турци Бугари дошли на Балканско Полуострво, они су заузели земље између Искре и Црнога Мора и између Дунава и Балкана. На тој територији постао је бугарски народ; сво земље ван те територије стојале су само под припремним државно-политичким утицајем бугарске државе; етнички и језички они су даље остали Словени. У Македонији је бугарским освајањем освојено терена само бугарски државни назив, али се македонски Словени етнички и даље самостално развијали са свим независно од процеса стварања новог бугарског народа с оне стране Балкана. Они су доцније својаче долазили под политички и културни утицај српскога

— Шта ти је, јаднице, Боже ми опрости! — Дарија Семеновна скочи са столице и у забуђењу замаха рукама:

— Нећу ни да чујем, што јој је сад пало на памет! Као да је пољубела!

— Моја драга мајчице, не срди се! Ја друкче не могу, савјест ће ме уморити, ако останем овдје! Помисли само, драга мајко, ја сам снажна, млада и срећна; све имам што се замислити може, и болеснике умјијем његовати...

— Па веш зар кћер јединицу оставити? Знач, да сам ја заборавила, како треба с дјецом поступати; па сам већ и остарала, вријеме ми је да починем... Зар немаш сажалења према мени старој и пој нејакој?.. Може бити да ће Марица остати сироче... У моје вријеме мајке нијесу остављале дјецу! — срдито рече старица.

— Мила мајко, рече Олга, наслонивши се мајци на раме, — ти знаш како те ја љубим! Али кћер је моја, хвала Богу здраво и снажно дијете; она ће радо остати код своје њежне и добре бабе! А ти си још права баница, стрпљивост се док се ми врнемо, па ћемо те онда паазити и његовати... А тамо... помисли само, у туђој земљи, далеко од својих, може много бити болесника, ослабљених умирних богаља, којима ће бити потребитија њежна и љупка ријеч, него леб...

— Ти си на збор велики мајстор, ја знам... Васо драги мој, — рече старица доктору, који у тај час уђе, омети је. Зар се тамо баш не може без ње!

народа. На питање једног ученика како према овој теорији, стоји Самуилова македонска држава, г. Станојевић је одговорио да је та држава носила назив бугарски али да она етнички то није била. Г. г. Јовановић и Станојевић још једном су објаснили ученицима задатак овог заједничког семинара, па је онда идући семинарски час био заказан за четвртак 18 марта у 3 сата послје подне. Том приликом рекапитулирано је оно што је говорено на пошљедњем часу и расправљало се о политичкој страни македонскога питања.

(Нов проналазак Николе Тесле.)

Њујоршка „Српска Стража“ доноси ово: „Славни Србин Никола Тесла направио је свијет једним новим проналазком својим, који ако се у дјело привеле, неће више бити нужно новина. Проналазак још није готов, али Тесла је увјерен, да ће за кратко вријеме пијељ постићи. Тесла је поставио кулу 200 стопа високу у Варденклифу, Лонг Ајленд, из које куле ће бити у стању да шаље новости без жице по цијелој свијету, и у најтажније крајеве. У том случају неће требати ни телеграф ни новина. Човјек, који би се налазио на пр. у пустињи Сахари са малим апаратом у шпагу, могао би примати новости из Њујорка. Тесла говори, да ће он повећати електрику у земљи до таквог ступња, да ће цијела земља бити опасана електриком.“

(Нове књиге.) Српски књижевни критичар може рећи данас ону народну: што ближе Нишу, све грђе пашу! Како који дан у мјесто бујности и свјежине у књижевности, ми све више гледамо увелост, изнемоглост, — атрофију.

Беспорно да то има и својих узрока, а као главни међу њима јесте тај, што се пера дохватају непознати елементи, неспремне бездржности, који само скрнавље висок позив књиге и књижевности са њиховом књижевном недоносачу.

Тако двоје је у овај мах преда мном.

Прво је: „Ко много зна, тај много и пати“. Погодите, шта је то? Ма колико погађали, увјерен сам, нећете погодити. То је превод класичне комедије Грибоједова „тешко од памети“ (Горе отъ ума)!

Генијални руски сатиричар у двадесетим годинама прошлог столјећа написао је горњу комедију, у којој је одабраним руским језиком, духовитим псевоичким слојом ишпицао мане и недостатке вишег руског друштва, његово неразвијеност, љеност, ситничарење, немар за науком, презирање и бојазан од људи, дара и науке. Сатира је погодила гдје треба и изазвала читаву револуцију у руском друштву. Руски књижевни класици с Пушкиним и Гончаровић на челу коментарисали су је и огласили за ремек-поезије и вјештине. Шестдесет година она се стално држи на руској позорници и сигурно, држаће се још дуго, и дуго ће пред гледаоцима излазити класични типови нитковлука и глуности с једне и свијетла појава главног јунака с друге стране. Грибоједов са његовим „Горе отъ ума“ остануће за вјекове савремен. као што ће останути Пушкин и Лермонтов, Гогољ и Достојевски, два Толстоја, Тургењев и Гончаров и остали, којима је Грибоједов свијетли претеча.

Па како је пренешена у нашу књижевност ова класична сатира у преводу К. Ђ. Поп-Манића? Бићу кратак: Увјерен сам, да Јапанци нијесу задали „Варјату“ онoliko смртоносних удараца, колико је Поп-Манић задао и поезији Грибоједова и српском језику!

— Олга има разлог, — умјијеша се у разговор официр, који је до тада ћутао. — Колико ће радости и њежности увијети тамо само њезин умљиљак и милозвучни глас..

Доктор загрли жену, помилова њену валовиту косу и рече:

— Нека она сама ријешити! Покушавао сам је и ја од тога одвратити, али узалудно, она све једно те једно... Јогунаста је она, је ли истина?

— Драга мама, ти ми рече, да Марица може остати без оца; то је све божа воља; може бити да ћу се заразити каквим год тифом и да се нећу вратити, али боље јој је да остане сирота и без оца и без мајке, али само да зна да су јој се родитељи за велику идеју жртвовали и да су за стајбицу живот положили, него да расте у породици, која је себично и страљиво сачувала своју уску личну срећу, не одазивајући се на позив отаџбине. Зар ми нијесмо Руси?! Олга је сва дрктада од забуђености.

— Ура, сестрице, браво Олга, имаш разлог! Предај се, мама; твоји су навори већ преживјели! Сад је ново доба настало! Боље но прво — са заносом узвикну млада брат, а старији брат и муж њежно су се сачуваштем гледају млада говорницу, да Дарија Семеновна није имала гдје тражити помоћи. Шта да ради, — плачући попустила је молбама и настојавању своје дједе, због чега је младеш у мало не завави љубеки је и грлећи је.

То управо и није српски, него смјеса српског и руског језика, писаног до душе, Вуковим правописом.

Жалити је, што је ова књига, овака каква је, угледала свијета, тијем више жалем, што смо Русима њихову класичну сатиру пружили у таквој наоти. Није лако збиљски превести „Горе отъ ума“. Такав посао није за књижевне — кепеле!

Друго недоношче, послано нам на приказ, носи наслов: „Два брачна пара“ од Пикара, приредио и посрбио М—К—Њ.

На корицама крупним црвеним словима стоји, да је шаљива игра, што се иначе из садржине веома слабо види.

То вам је глуп водевиљчић. каквих обично можете гледати у орфеуму г. Ровнаха, у кафе шантанима латинског квартала и другим скривитим заводима те врсте.

Главна је суштина у „радњи“ те игре ревност. Два пријатеља су уједно и ортаци у трговини. Оба ожењени и оба љубе њихове жене. Али један од њих погледне мало на страну, загледа се у младу удовицу, набави јој слику и носи је у свом новчанику. Овај новчаник случајно пада у руке жени његовог пријатеља, који не зна за слику, отуд ревност и кућевни русај.

Све шаблону, јадно, дјетињасто. Па оно „посрбио!“ Посрбити не значи туђину дати српска имена, него сву радњу примијенити српском животу и српским приликама, што у овој књижици није никакво случај.

Књижица је сва рђава, а свршетак најгор. Не мора бити ја мислим, бап смртан гријех, ако ожењен човјек и поред своје брачне половине, баца поглед какад и у страну. Али кад се у овој књижици то баши естиче као главни „злочин“, онда морал одлучно тражи казну за тога „злочинца“. Међутим овдје тога нема. Радње у игри готово нема никакве, језик је не књижеван, прост и бавалан.

Обје горње књижице су испод сваке критике, и ја сам на њих обратио пажњу само за то, да покажем каквим се сметом гвоји наша књижевна њава, као и ради тога, да нас „књижевници“ горње сорте поштеде својим „сочиненијама“, да не бих морао и опет бити овако — љубезан. Н. Гр

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Како треба чувати од свраба себе и своју животињу.

Свраб не само што се показује на најпој домаћој стоци, него и човјек болује од те гадне и досадне болести.

Узрок човјечијег и животињског свраба један је те исти, и за то се свраб преноси са човјека на животињу, са животиње на животињу и са ове на човјека.

Неке мале вапиче, које се не виде простим оком, проузрокују свраб код човјека и код наше домаће стоке, а има их више врсти.

Болест се лако шири, особито међу стоком, и онда наноси велике штете домаћој економији, народној и међународној трговини. Човјек свраба, па и животиња сврабава, пропаде много у општем здрављу: смршани, ослаби, брави губе вуну, а музаре дају мању количину млијека, које је још и слабије по каквоћи.

Сваки паметан и озбиљан домаћин треба да настоји, да се свраб не би појавио на чељадима у његовој кући, или на његовој стоци, а кад би се случајно појавио, треба да се стара, да се болест не би

шарила. Битни услов, да се поменути болест не би појавила ни међу људима, ни међу домаћом животињом, састоји се у највећој тјелесној чистоћи човјека и животиње, чистоћи хаљина и кућних ствари (постеле, покривача и т. д.) као и штала и обора.

А ти добри домаћине, који све то добро понавјеш, пази своју животињу, купљѝ је често, тимари је сваки дан, провјертри шталу, износи на поље љубре и закопај га у дубоке и широке јама и некти на то мјесто стоји, док га будеш употребио за љубрење твоје баштине. — Ако будеш тако урадио, постићи ћеш двоструку корист: чуваћеш твоје здравље и адрвање твоје стоке, а имаћеш доброга љубрета, јер ти знаш, да је љубре, кад је закопано, штићено од сунчаних аракова и штетних појава времена као кише, вјетрова и т. д. и да је оно тада боље и својим сокцима користује твојој земљи.

Не допуштај да ти домаћина буде пренежна са дјецом, која се, може бити, и боје од воде; реци јој, да дјецу треба често купати, па нека и плачу, она ће се навикнути, и послѝе ће сама то тражити; нека их умјеје више пута дневно, а њихове хаљене морају бити ваада опране у великој количини воде, и то по могућности у текућој, а не у малој копањи при бурмару. Настој, да ти она сваки дан претресе постелу, и нект је често манои на ваздух, а добро би било, кад би могао, да мијењаш сламнику више пута у години.

Истина је, мој домаћине, да се свраб умножава највише у сиромашним кућама и међу стоком сиромашних људи, али и то је истина, да болест и стоји и међу умућним људима и на њиховој стоци, дакле, није јој узрок само сиромаштина, већ престо немарност и лијеност.

Ако си ти и сиромашниог стања опет треба да се бринеш за твоје здравље. Ако немаш више но само један биљѝ или само један покривач за твоју постелу, ти ћеш се за једну ноћ претрпјети и спавати при огњу, ако је зимско доба, на мало чисте сламе, а твоја ће домаћица испрати оно рубље са твоје постеле. Ако си пак немаран и безбрижан, па и ако си богат, нећеш мијењати бјелаве на твојој постели, док не распани.

Умивај и ти често руке, особито кад си тисао животињу, јер ти не можеш ваада знати, да ли је она сврабљива или не; тако ћеш чувати твоје здравље и од осталих приљепчивих болести, а све на корист твоје дјече и твоје домаћице. Кад се ти држиш у добром здрављу, знај, да ћеш бити у свако вријеме спремији и способнији, да и као добар војник браниш своју драгу отаѝбину, кад затреба.

Будеш ли се управљао према овим упутствима, избјећи ћеш, мислим, од сваке појаве свраба на себи, или на својој стоци.

Но, кад би се поред свега тога, не дао Бог, од свраба разболио ти или које твоје чељаде, или твој чобан, или да ти се од исте болести зарази која му драго животиња, треба одмах да станеш на пут ширењу те заразе, те да позовеш љекара или да поћеш код њега, а у толико да одвојиш твоју болесну чељад од здраве, па ћеш као паметан старјешина од куће наредити домаћици, да узвари хаљине — бјелаве, покриваче и све оно што је могло имати додир са сврабљивом особом; постеле све нека се исперу врелим лугом, а задсве од куће нека се истружу и по могућности објеле. Ако је кућа потавањена нека се таван добр испере и испрѝа врелим лугом, а ако је земља, онда састружи земљу за један или два прета дубине. Остру-

вијена, послушна, па и молитве знаде! — И старица поносно помилова дјевојчину по образу, која се у тај час бијаше к њој примакла, носѝи своју лутку!

— Поред свега тога, Дарија Семеновна, у наше доба људи су били некако бољи, душевнији, одговори мало збуњено Марија Василевна.

— Шта ће ту да удлијећеш наше доба; и тада је снахта бивало. Истина, нијесу жене полазиле у рат, али је бивало, да жене на цијелу недељу оставе кућу и дјецу, па поћу комшијама на бал, а дјецу оставе старијем слугама на руке. Каква је ту душевност?

Марија Василевна наша се је на ово увријењена, па ће додати:

— Ја сам дошла к нама, Дарија Семеновна, да вам своје саучешће искажем, а ви се срдите. Види се, да вам нерви нијесу у реду. Боље је да идем, па ћу други пут доћи.

Старица се сухо с њом оспрстала, па осјећајући потребу да нешто изрече, обрати се, пошто гошња поће, Марици овако:

— Не слушај, дијете моје, ламанчае, — твој отаѝ, мајка и ујаци најбољи су на свијету. Ја ти то кажем, а ја људе добро понавјем. Доћи овамо моја мила сребро, — и старица је почела миловати плавоку дјевојчацу.

Живо су пролазили дани и настао је тежки час растанка. Првога су отпустили Петра, он је отишао у свој сук, па ће с пучом на Далски Исток; проливено је мно-

жине видоѝа и земље не бацај у љубриште, него их изгори или закопај у дубоко гдје год на далеко од куће, пашпшта, водопоја и од путова, али прије помијешај све са живијем клаком. На љубриште не смијеш то бацати због тога, што би се твој коњ или ти исти, ако би носио то љубре на баштину, могао лако заразити.

Сврабљиву дјецу не шаљи у школу, док се потпуно не излијеће, јер ти не маш право да својом дјецом заразиш туђу, невину дјецу.

Случајно, да ти се зарази од свраба каква животиња, ти ћеш поступати као са сврабљивим чељадетом: њу ћеш одвојити од здраве стоке, и нећеш допустити да један исти чобан чува здраву и слабу. Ако има љубрета у зараженој штали, нека се одмах изабади, а ако ти је жао да га изгориш, предај га врелим лугом и помијешај са живијем клаком; клада треба да буде од прилика за једну четвртину тежине љубрета, па се онда све то закопа. На исти начин поступаћеш и са простириком испод марве. Јасле треба добро да испереш врелим лугом као год и самаре, сѝдла, коноше и т. д., а са зидовима и подом твоје заражене штале поступај, као што сам ти рекао за видове и за под твоје куће.

Препоручујем ти, да не употребиш једну исту чепагију и четку за тимарење своје слабе и здраве животиње, јер би се морао послѝе кајати.

Марвени љекар прописае што је потребито за лијећење твоје болесне животиње, јер знај, да се свраб који пут тешко подаје лијећењу, особито кад се разболи виши број животиња, а нарочито ситне стоке.

Коже са сврабљиве животиње не употребавај, што их већеш прије дезинфицирати, а за ту сврху љекар ће ти наредити што је потребито.

Месо од сврабљиве животиње није укусно и не смијеш да га за храну употребиш, нарочито кад је животиња подуже боловала и кад је ушљед свраба омршавила. Боље ти је онда, драги домаћине, да жртвујеш то месо и да га уништиш, али свакојачко, можеш питати за поједине случајеве марвеног љекара, који ће ти дати нужне савјете и учуства.

Владај се, добри домаћине, према свему горе изложеноме, па ћеш бити задовољан.

Подгорица, 26 марта 1904.

Др. Ф. Евадрелн.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 3 априла.

(Из Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори). Г. Милош М Драшковић, чиновник Народне Банке у Питобургу у Америци, изволио је послати Друштву преко Српске Банке у Загребу круна 50, од којих је један дио скупљен о прослави његовог крсног имена Св. Николе, а други дио је скупио предсједник српског правосл. савеза „Србобран“ г. Саво Хајдан. Хвала племенитим скупљачима и приложницима!

Г. Перо П. Поповић, благајник мин. финансија, имао је при размијени неког страног новца прихода круна 6 и тај је свој изванредни приход драговољно Друштву уступио. Хвала му!

Г.на М. С скупила је у једном веселом друштванцу круна 1.05, и тај мали али достојан пакњѝе прилог уступила је Друштву. Хвала!

го сува, па и сам млади официр, ма како да се је удржвао, опет се једва могао отргнути из блаједијех и дрктећих рука своје старе мајке, која се је у сузама купала; други је отишао Николај и то с таквом вјером у сретан свршетак рата и за отаѝбину и за себе, да се и мајка кроз сузе осмјејивала, кад је син, у усхићењу тој већ једанпут иде, весело махао капицом из вагона мајци и својој и никога звучнијем и јакѝијем гласом: „До виђења, до виђења, драга мајко!“ Најтеже је било прати ти Олгу с мужем; до Харбина они су путовали заједно с читавом четом љекара и милосрднијех сестара, а тамо — што Бог да! Није се лако било развојити мајци с малом Марицом; сто пута је мајка знаком крста осјењивала, сто пута је пољубила и загрлила, па је поново почињала кретити жарком, прежарком молитвом без ријечи! Кад су сједи на кола, Марица је, у наручју своје дадиље горко заплакала и повикала: „Мама, не одлази!“ Мајка је још једном скочила с кола и потоњи пут притиснула кћер на груди, на своје узрујано срце: „Не плачи, сребро моја, видиш како мама не плаче, ми ћемо се брзо вратити“, — па се је с јуначком силом воље осмјејивала својој кћери и тако се осмјејивала према ње све докле јој се из догледа изгубила! А јадни доктор плакао је као дијете, и потоње што је изрекао било је: „Пољубите ми Марицу!“

Но ма како било, они су били сијесни да друкчије бити не може, те их је обоје то веома снажило.

(П-ги ред другог батаљона стојеће војске.) У четвртак, 1 о. м., окупио се је у Подгорици П-ги ред другог батаљона стојеће војске. Са Цетиња пошпи су у Подгорицу министар војни г. В. И. Пламенац, у пратњи свог аѝутанта г. поруч. Лазара Церковића и шефа савѝетета г. др. Б. Перазића, да буду присутни примању војника за тај нови ред, одакле су се јуче на Цетиње повратили.

(За болесне и рањене руске војнике на Далском Истоку) примила је госпођа Е. Потапова ове прилоге:

- 1) Од Л. и З. 40 метара платна шертинга;
- 2) од г-ће Крилов 41 јарду платна шертинга, 34 1/2 метра постава и 12 клупчета коња;
- 3) од г-ће Мијушковић 41 јарду платна шертинга и 26 1/2 метара постава;
- 4) од г-ће Софије Поповић 36 пешкира;
- 5) од Саме Крилов 12 пари чарапа;
- 6) од Људмили Крилов 32 1/2 метра постава;
- 7) од г-ће Марице Пламенац 10 метара платна пике, 40 јарди шертинга и 24 клупчета коња;
- 8) од г-ће Лиге Радчић 21 метар постава и 24 мараме;
- 9) од г-ће Јелене Вулешић 20 метара платна пике, 24 мараме и 6 пари чарапа;
- 10) од г-ће Паве Драговић 27 метара платна пике, 12 пешкира, 12 пари чарапа и 12 мараме;
- 11) од царског руског министра г. Шчеглова 100 круна;
- 12) од г-ће Софије Петровне Мершваго 40 круна;
- 13) од г-ће Јованке Гојмић 50 круна;
- 14) од г-ће Јелене Радчић 20 круна.

(Изложба модерног умјетног везива). Позната Сингерова фабрика шивањих макина приредила је овдје маду изложбу развог умјетног везива, израћеног помоћу шивање макине и отворила је у исто вријеме школу за бесплатну поуку у том раду. Сви изложени везани предмети врло су лијеви, а сам рад око тога тако је лак и прост, да га свако за неколико дана научити може. У понедељник отпочеће овдје бесплатна поука у том раду, а послѝе једно три недеље приредиће иста фабрика сличну изложбу заједно са бесплатном поуком у Подгорици, а за тијем и у Никшићу.

(† Михаил Ђуковић.) Из Дубровника нам јављају, да је тамо 30. марта о. г. преминуо честити Србин Михаил Ђуковић у 58. години свога живота. Покојник доселио се из Херцеговине у Дубровник, гдје је као трговац и посједник уживао опште поштовање. Био је добар родољуб, а колико му је Црна Гора мила била, показаво је својим присуством на Ободској прослави и својим ваадаљним искреним занимањем за наше прилике. Бог му вјечни покој дао!

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

Рат између Русије и Јапана.

СЕУЛ, 31 марта. — „Рајтер“ јавља, да је између Вичу и Чунсона било доста чаркања. Јапачка војска настави се бливу мјеста Јука.

ЛОНДОН, 31 марта. — „Рајтер“ јавља из Петрограда, да се је Русија

Кад се је Дарија Семеновна повратила са станице у правну кућу, прва јој је брига била, да погледа што јој Марица ради: она је сјеђела на крилу своје дадиље, која јој је приповиједала неку причу. За овијем се је старица упутила у своју спаваћу собу и затворила се; дуго се је ту молила врђе, са сузама, а за тијем је ведријем лицем и чврстом надом у души изашла у трпезарију и почела је Марици давати чај. Дјевојчица је било тешко, често су јој се очи сузама пуниле; бонбони и колачи нијесу је занимали, а ни игра није јој ишла од воље. Али баба је данас била неисцрпна у иамилљању разних игара, те се је дијете заабавило и брзо се је кроз собу разлијегао весели дјечији смјех и топот од њеног трчања. Пошто се је наиграла, Марица је пошла с бабом да спава; с умивсањем руменијем лицем, у дугачкој ноћној кошућици, као андуо са златном косом, дјевојчица је клекнула на кољена и очатала „Богородице Дјеве“. За тијем се је помолила Богу за све своје: тату, маму, бабу, ујака Николу, ујака Петра и дадиљу — све поименице.

— Помоли се, Марице, и за православу христорубиву војску, то значи за наше војнике, што с Јапанцима ратују! — Свечано говори баба, а Марица, пражемљива, као сва развијена и осјетљива дјеца, разумије бабини душевно расположење и повавља дрктећијем и радоснијем гласом: „И за православу, христорубиву војску!“

притужила китајској влади и озбиљно тражила, да се из китајске службе удаље јапански инструктори, као и јапански официри, који се налазе у војсци китајског генерала Ма. Русија држи њихово присуство код Китајца као пријетњу, управљену против Русије.

ПЕТРОГРАД, 31 марта. — Куропаткин јавља, да је код Вичу дошло до чаркања између руских и јапанских предстража. Јапанска предстража од 50 људи потпуно је уништена, а Руси нијесу имали никаквих губитака.

ПЕТРОГРАД, 31 марта. — Телеграфски биро јавља, да је оклопњача „Петропавловск“ код Портартура потонула и да су се спасао само четири официра, међу којима је и Велики Књаз Кирил Владимировић, који је рањен.

ПЕТРОГРАД, 31 марта. — Заповједник Портартура јавља, да је оклопњача „Петропавловск“ ударила на мину и експлодирала. Руска флота концентрисана је под „Златним бродом“, а јапанска се флота примиче.

ПЕТРОГРАД, 31 мар. — Званично. Чим се је јапанска ескадра појавила пред Портартуром, руске оклопњаче и крстарице извишће на море против непријатеља. Кад је међу тим број непријатељских бродова порастао на 29, руска се је флота повратила у пристан. Том приликом оклопњача „Петропавловск“ удари на једну мину, ушљед чега је и потонула. Остали руски бродови повратили су се у луку, а јапанска флота налази се у Љаочану. Макаров је умро. Велики књаз Кирил лако је рањен, а тешко су рањени: заповједник брода Јаковљев, два официра, три кадета, 32 војника. Још су се нашли љешени од 5 официра и 12 војника. Књаз Ухтомски предузео је привремену управу флоте.

ЛОНДОН, 31 марта. — „Рајтер“ јавља из Петрограда, да се је Макаров утопио приликом погибије „Петропавловска“. Велики Књаз Кирил тешко је рањен.

ПЕТРОГРАД, 1 априла. — Говори се, да је књаз Ухтомски имао последице подне бој са 18 јапанских бродова. Званично се јавља, да је у сукобу од 17 марта између предстража руских и јапанских у сјеверној Кореји од Руса погинуо 1 официр, 1 подофицир и 2 војника, а 2 војника су рањени.

ЛОНДОН, 1 априла. — Дописник „Тажса“, који је био очевидац новог јапанског нападаја на Портартур, јавља: Јапанска се ескадра примакла Портартуру вјутра на растојање од 6 миља, на што су фортице око 10 сати и 20 минута отвориле неправилну паљбу. Јапанска ескадра под заповједништвом адмирала Тога три пут је у полукругу прошла око руских позиција, за које су вријеме Руси подржавали паљбу без великог успеха. Того, којему је више намјера била, да својим бродовљем демонстрира, но да бомбардира, повукао се је око подна без велике штете. Ескадра јапанска састојала се од 40 бродова, у који број улазе и торпедњаче.

ПЕТРОГРАД, 1 апр. — Ухтомски јавља Цару: Са „Петропавловска“ сачињено је 6 официра и 52 војника. Једна од онијех торпедњача, које су биле јуче упућене, да ноћу рекогносцирају, то јест торпедњача „Бевстранин“, одвојила се од остале флоте ушљед магле, те је од јапанских торпедњача била опкољена и уништена. Пет људи се спасао. У часу, кад се је ескадра спремила на одбрану, непријатељска торпеда удари у оклопњачу „Побједа“, која се је ипак ушљед тога могла без икакве помоћи повратити у луку. На оклопњачи није нико рањен ни убијен.

ТОКИЈО, 1 априла. — „Рајтер“ јавља ову депешу јапанског адми-

рала Уриу: Ескадра адмирала Тога навалила је у сриједу у јутро на Портартур и успјела је да потопи једну руску оклопњачу и једну контраторпедњачу. Јапанци нијесу имали никаквих губитака, осим једног рањеног.

ЧИФУ, 2 априла. — „Рајтер“ јавља из иввора јапанског, да је јучерашњи нападај на Портартур био овако: Јапанске торпедњаче извониле су рано у вору демонстрације пред Портартуром, полагајући у исто вријеме мине на уласку у спољашњу луку, па су се ива тога ватраг повукле и с осталом флотом ујединиле. На то је цијела јапанска флота почела напредовати према Портартуру, да изазове руску флоту из пристана. Том приликом „Петропавловск“ удари на једну јапанску мину и потону.

ПЕТРОГРАД, 2 апр. — Чује се, да ће адмирал Скридлов бити наименован на мјесто Макарова заповједником портартурске ескадре. Цар и царева породица присуствовали су парастосу Макарову и осталим жртвама на „Петропавловску“. Цар изјавио је саучешће удовници адмирала Макарова.

СОФИЈА, 2 априла. — Књаз изјавио је поводом несреће на „Петропавловску“ саучешће Цару, а предсједник министарства грофу Ламдорфу.

ПARIЗ, 2 априла. — Пелтан изјавио је руском министру морнарице најскрепније саучешће због катастрофе на „Петропавловску“, а Лубе Цару.

ПЕТРОГРАД, 2 априла. — Велики Књаз Борис Владимировић јавља свом оцу, како је рањен Велики Књаз Кирил. Према том извјештају пауно је Велики Књаз Кирил у часу кад је брод експлодирало, с брода у море, одакле га је једна торпедњача извадила. Говори се, да ће се Велики Књаз Кирил због рана вратити у Русију. Чује се такође, да је на „Петропавловску“ погинуо и живописац Верешчагин.

ЦАРИГРАД, 3 априла. — Султан је поводом несреће на „Петропавловску“ изјавио руском Цару своје саучешће, на чему је Цар срдачно захвалио.

ПЕТРОГРАД, 3 априла. — Званично. — Алексејејев јавља Цару, 2 априла: Јутрос од 9 сати и 15 минута до подна јапанска флота, састојећа се од 14 бродова а подијељена на двије стране, бомбардовала је из Љаочана највише фортице и варош Портартур. Непријатељ избацио је 185 метака. Наша ескадра одвраћала је паљбу, која је била помоћу ватром са оклопњаче „Побједа“ и са батерија. Рањено је 5 војника и 3 Китајца, а 7 Китајца је убијено. Иначе није било више никаквих губитака, нити штете на бродовима.

МУКДЕН, 3 априла. — Алексејејев отпутовао је јуче у Портартур.

ПЕТРОГРАД, 3 априла. — Куропаткин јавља Великом Књазу Владимиру 1 априла: Посјетио сам Кирила, који је у добром расположењу. Ране ће му до који дан зацјелити.

ПЕТРОГРАД, 3 апр. — Званично се потврђује, да је живописац Верешчагин погинуо на „Петропавловску“.

ПARIЗ, 27 марта. — Бивша шпанска Краљица Изабела, умрла је овдје.

ЦАРИГРАД, 28 марта. — Потписај уговор турско-бугарски односно македонског питања.

АБАЦИЈА, 28 марта. — Голуховски и Титови вијећали су заједно од 10 сати прије подне до подна. На 2 сата по подне Голуховски посјетио је Титова на ратном броду „Догала“. Сјутра се Титови враћа у Италију.

БЕЧ, 29 марта. — Парламент сазван је за 6 априла о. г.

БИОГРАД, 30 марта. — Аустројски посланик Думба стигао је овамо.

ЦАРИГРАД, 30 марта. — Војни аташеји руски и аустро-угарски и инострани помоћници врховног заповједника македонске жандармерије отпутовали су.

БАРЦЕЛОНА, 31 марта. — Предеједник министарства Маура, налазећи из министарства, рањен је ножем. Подробиности још се не знаду.

БАРЦЕЛОНА, 31 марта. — Зликовац, који је извео атентат на Мауру, држао је нож скривен у руди, па кад је њим хтио Мауру ударити, нож се на одијелу Маурином одби и проузрокова му само не дубоку греботину дуж шестог ребра. Атентатор је анархиста, по имену Јоаким Мишел Артал. Кад су га затворили викао је: „живила анархија“!

БАРЦЕЛОНА, 31 марта. — Рана министра-предсједника Маура брво ће ваццијелити. Не потврђује се вијест, да је атентатор Артал умро. Полиција је открила траг атентату, који се је спремао већ више дана и затворила је још неколико саучесника атентаторових.

ЦАРИГРАД, 31 марта. — Турска је усмено обећала, да ће испунити све захтјеве споразумних велесила односно македонске жандармерије. То обећање очекује се и на писмено. Де Ђорџис полази одавде у четвртак.

БИОГРАД, 1 априла. — Француски и румуњски министри дошли су овамо.

ЦАРИГРАД, 2 априла. — Сви валаје извијештени су, да је осуђеним Бугарима дата амнестија.

ЦАРИГРАД, 2 априла. — Де Ђорџис полази сјутра у Солун. Султан га није примио, но му је дао изјавити своје задовољство и жељу за добар успјех у раду. У питању, да ли ће македонска жандармерија носити калпаке или фесове, Порга је пристала до сад, да калпаке носе само инострани официри.

ЦАРИГРАД, 3 апр. — У Битољу је ослобођено 400 амнестираних Бугара. Аустро-угарски посланик Калич и де Ђорџис примљени су данас од Султана у аудијенцију. Де Ђорџис полази сјутра у Солун.

СТЈЕЧАЈ.

Тражи се физикус за варош Даниловград и његову околину, са сједиштем на Даниловом-граду.

Годишња му је плата 3600. Круна (три хиљаде и шест стотина круна).

Окружни физикус бити ће дужан држати своју ручну апотену и мораће на позив ићи по округу колико по званичном толико по приватном послу, за које ће му се исплаћивати награда према нашем „Санитетском зборнику“.

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити оспособљен за доктора целокупног љекарства на једном од признатих јевропских универзитета.

Молбе морају бити припослане Санитетском Одјељењу Књ Министарства Унутрашњих Дјела и провиђене са свима потребним исправама.

Број 74.

Цетиње, 15 јануара 1904 г.

Санитетског одјељења

Начелник,

Д-г Перазић.

Судски позив.

К броју $\frac{428 \text{ ex } 1903.}{V. - 1903. - 97.}$ Књ. Обласни Суд на Цетињу, — на основу свог рјешења од 27. фебруара ове године број $\frac{428 \text{ ex } 1903.}{V. - 1903. - 97.}$ у кривичној истра-

ви против одбјеглога Матијаша Радванова Кривогилава из Марковине, оптуженог за злочин покушаја убиства над Мујом Ефовићем, официром из Подгорице, извршеног 1. септембра 1903. год. око 10 сати прије подне на старом путу Цетиње — Његуши, на мјесту званом „Врћеник“ у Ловћену, — повива окривљеног Матијаша, да на дан 1. јуна ов год у 9. сати прије подне престане потписаном суду, јер ће у противном суд тога дана и без његова присуства (in contumaciam) на његову штету донијети пресуду.

Цетиње, 1. марта 1904 г.

Књ. Обласни Суд:

Секретар,

Р. Врањеш.

Предсједник,

Ј. Милић.

Службене Објаве.

О Г Л А С.

Изнесе се на јавну продају доле описане непокретности Крета Нешкова Стојановића, на Старог Села у Жупи, које су процијењене круна 3.600

Продаја ће се извршити у канц. овог Суда. За продају одређује се три рока. Први на 27 априла, други на 27 маја, а трећи 27 јуна у 5 сати послје подне.

На прва два рока неће се непокретност уступити испод процијењене вриједности а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности.

Сваки је лицентант дужан положиати јемство од 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивљу се сви они, те имају на непокретностима какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: „Понор“ граници: од истока и југа Крето Нешков, од сјевера и запада Живко Митров и Благота Маркон. „Презида“ граници: од свакуду комун. „Понор Пиндовића“ граници: од истока Крето Нешков, од запада и југа Живко Митров, од сјевера Драгаша Аличин. „Подкрајина“ граници: од истока, запада и југа комуни, од сјевера Цурен Драгов. „Руветин до“ граници: од истока Крето Нешков, од запада, сјевера и југа комуни.

Број 182.

Ман. Жупа, 23 марта 1904.

Кап. Никола Николић.

Р. 190

Бр. 57

1—1

О Г Л А С.

Износи се на јавну продају доле описане непокретност Јанка Перова Маројевића, из Моракана, која је процијењена круна 1.350.

Продаја ће се извршити у канц. овог Суда. За продају одређује се три рока. Први на 27 априла, други 27 маја, а трећи 27 јуна у 5 сати послје подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности.

Сваки је лицентант дужан положиати јемство од 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивљу се сви они, те имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: „Јасен“ од 5. рада оранице и $\frac{2}{4}$ ливаде, граници од истока Блажо Живков, од запада Мишо Ристов, од југа и сјевера комуни.

Број 190.

Ман. Жупа, 23 марта 1904.

Кап. Никола Николић.

Р. 144.

Бр. 58.

1—1

Приватне објаве.

О Б Ј А В А.

Час ми је јавити поштованој публици, како овде тако и унутрашњости, да сам обновио моју обућарску радњу и исту снабдио са најбољом робом. Гарантирам како за робу, тако и за извуду.

Цетиње, 10. марта 1904

Ристо Рундо, обућар и

директор филијале кумпаније Саягер.

Р. 44

Бр. 30

4—5